

Luật Bìn là công c c n thi t n u v n đ Bìn Đông ra tr c tòa án

□

Bà Lê Hìn Đ c i cu c b u tình Hà N i ngày 01/07/2012 ch ng Trung Qu c gây h n và ng h Lu t Bìn c a Vi t Nam.

REUTERS/Nguyen Lan Thang

Ngày 21/06/2012, Qu c h i Vi t Nam đã b t ng thông qua b Lu t Bìn, g m 7 ch ng, 55 đi u, có hi u l c thi hành t ngày 01/01/2013.

Đi m đ c bi t là ch ng 1 c a b lu t xác đ nh rõ ràng là « ...qu n đ o Hoàng Sa, qu n đ o Tr ng Sa (...) thu c ch quy n, quy n ch quy n, quy n tài phán qu c gia c a Vi t Nam... » Quy t đ nh c a Vi t Nam đã t o ra ph n ng t c t i t phía Trung Qu c, B c Kinh đã l p t c có nh ng đ ng thái c ng r n nh m áp đ t các đòi h i ch quy n c a h t i Bìn Đông, b t ch p tính ch t b cho là ‘phi lý’ c a các bìn pháp này.

Gây tranh cãi nhi u nh t là thông báo ngày 23/06 v a qua c a T ng công ty Dầu khí H i d ng Trung Qu c, phân lô vùng bìn ngay trong khu v c th m l c đ a ngoài kh i b bìn mi n Trung và mi n Nam Vi t Nam, r i m i qu c t đ u th u khai thác, k c t i nh ng n i đã đ c Vi t Nam giao cho các t p đoàn ngo i qu c nh Exxon c a M hay Gazprom c a Nga thăm dò t tr c.

Bên c nh đó là m t lo t hành đ ng hủ d a nh c 4 tàu h i giám xu ng tu n tra t i vùng qu n đ o Tr ng Sa n i Trung Qu c đang tranh ch p ch quy n v i Vi t Nam và Philippines, nâng c p đ n v qu n lý các qu n đ o Hoàng Sa, Tr ng Sa và Trung Sa mà h t nh n ch quy n r i loan báo đ t b ch huy quân s đ n v này...

Theo gi i phân tích, trong b i c nh Trung Qu c không ng n ng i dùng th đo n « l y th t đề ng i » đ áp đ t các đòi h i ch quy n c a h trên g n nh toàn b vùng Bìn Đông, s ki n Vi t Nam r t cu c đã thông qua m t b Luật Bìn, nh n m nh quan đi m tuân th Công c Liên Hi p Qu c v Luật Bìn và ch tr ng gi i quy t tranh ch p b ng bìn pháp hòa bình là m t b c đi tích c c, có kh năng tranh th đ c hũu thu n c a qu c t ch ng l i các yêu sách ‘phi lý’ c a Trung Qu c.

« Luật Bìn là công c c n thi t n u v n đ Bìn Đông ra tr c tòa án »

Tr i ph ng v n c a RFI qua th đi n t , Giáo s Carlyle Thayer, chuyên gia v Bìn Đông t i H c vi n Qu c phòng Úc (Đ i h c New South Wales) đ c bi t ghi nh n vi c Vi t Nam đã l ng Công c Qu c t v Luật Bìn năm 1982 vào trong Luật Bìn qu c gia c a mình :

Vi c thông qua luật này là m t b c phát tri n t nhiên trong chi n l c bi n c a Vi t Nam đ n năm 2020.

Hi n nay, văn b n c a Luật Bìn ch a đ c công b , tuy nhiên, nh ng tuyên b c a các quan ch c Vi t Nam cho th y r ng Luật Bìn này k t h p luật qu c t , Công c Liên Hi p qu c v Luật Bìn, vào pháp luật trong n c.

B luật này quy đ nh c th th m quy n (c a Vi t Nam) đ i v i các vùng bìn khác nhau : n i th y, lãnh h i, vùng ti p giáp lãnh h i, vùng đ c quy n kinh t , th m l c đ a, h i đ o và qu n đ o.

Vi t Nam ch a h chính th c thông qua m t b Luật Bìn nào.

Tr c đây, có nh ng tài li u tham kh o v th m quy n hàng h i c a Vi t Nam t n m c trong các văn b n pháp quy khác nhau. Nh ng đây là l n đ u tiên mà Vi t Nam đã làm rõ tình tr ng pháp lý các vùng bi n c a mình, bao g m c các đ o và đ o đá, cũng nh th m quy n trên các vùng bi n.

Hành đ ng c a Vi t Nam đã b Trung Qu c xem là c c k khiêu khích, b ng ch ng là T ng công ty D u khí H i đ ng Trung Qu c CNOOC đã đ a ra đ u th u 9 lô thăm dò n m bên trong vùng bi n thu c t m b n đ 9 đ ng gián đ o n c a Trung Qu c, nh ng hoàn toàn trong vùng đ c quy n kinh t c a Vi t Nam.

Trung Qu c đã xem vi c thông qua Luật Bi n là m t hành đ ng khiêu khích b i vì các nhà ngo i giao c a h đã liên t c gây áp l c đ i v i Vi t Nam đ đ ng ti n hành vi c phê chu n.

Do v y, Trung Qu c có r t nhi u th i gian đ chu n b ph n công. Vi c Trung Qu c s đ ng m t công ty d u khí Nhà n c đ ph n ng r t đáng chú ý vì h làm cho v n đ tr thành v a pháp lý v a th ng m i.

Vi c thông qua Luật Bi n hoàn toàn phù h p v i chính sách hai h ng c a Vi t Nam – đ i tác (t c là h p tác) và đ i t ng (t c là đ u tranh). Vi t Nam ph i đ u tranh đ duy trì ch quy n qu c gia.

Đ i v i Giáo s Thayer, Luật Bi n đ c thông qua s cho phép Vi t Nam d dàng c u vi n qu c t trong cu c tranh ch p v i Trung Qu c t i Bi n Đông khi c n thi t.

B luật này m t công c c n thi t cho Vi t Nam n u Vi t Nam quy t đ nh đ a tranh ch p lãnh th i Bi n Đông v i Trung Qu c ra tr ng tài qu c t đ phân x .

Các tòa án qu c t th ng xem xét các tuyên b ch quy n trên c s quá trình chi m c và qu n lý liên t c.

Sau khi ban hành Luật Biển, giờ đây Việt Nam phải tìm cách bảo vệ chủ quyền và quyền chủ quyền.

Trung Quốc đòi hỏi chủ quyền trên vùng biển bên trong tầm bắn đường hình chữ U của họ. Tình trạng này có thể có khả năng bùng nổ nếu Trung Quốc cố khai thác dầu khí trong vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam, hoặc nếu Trung Quốc ngăn chặn các hoạt động thăm dò trong vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam mà Bắc Kinh cho là thuộc chủ quyền của họ.

Trung Quốc đã tính toán sai lầm với hành động của CNOOC

Dù hỏi báo báo tin ngày trước về động thái của Việt Nam trong việc thông qua bộ Luật Biển vào lúc này, giáo sư Thayer ghi nhận là rất có thể thời điểm hai tuấn thủ của Hội nghị ASEAN tại Phnom Penh, nơi hội sở Biển Đông đột ngột đổ vỡ là động cơ thúc đẩy việc này.

Tôi báo báo tin vì không thấy bất kỳ dấu hiệu liên quan đến Luật Biển trong chương trình làm việc của khóa họp Quốc hội và các kết thúc. Quốc hội Việt Nam đã xem xét Luật Biển này từ năm 1998.

Thực tế kể trên đã đặt ra câu hỏi về thời điểm thông qua bộ luật đó. Có vẻ như là Luật Biển đã được phê duyệt để tăng cường các pháp lý cho Việt Nam một khi các hoạt động hợp tác trong khuôn khổ Bản Tuyên bố về ý định chung của các bên tại Biển Đông DOC được thực hiện, cũng như trong trường hợp một bộ Quy tắc ứng xử tại Biển Đông được chấp thuận.

Theo tôi, động cơ thúc đẩy Việt Nam nhanh chóng thông qua bộ luật này là nhằm tăng cường các pháp lý của tuyên bố chủ quyền của mình, trong khuôn khổ các cuộc đàm phán để thực hiện tuyên bố ý định chung DOC và khả năng thông qua bộ Quy tắc ứng xử.

Vào những năm 2000 – 2002, các nước ASEAN và Trung Quốc đã không thừa nhận được và phạm vi khu vực áp dụng các quy tắc và như vậy bộ Quy tắc ứng xử COC dù ban đầu không thành công và một bản tuyên bố về các quy tắc ứng xử DOC yếu hơn đã được thông qua. Giờ

đây, Việt Nam đã công bố tuyên bố chủ quyền của mình bằng cách gộp các quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa vào lãnh thổ của mình.

Vụ kiện Hoa Kỳ, hải quân không trực tiếp can dự tham gia vào tranh chấp pháp lý. Việt Nam cũng không dự đoán đến phần nào của Trung Quốc. Tập đoàn CNOOC đã đem ra môi trường khu vực của ExxonMobile đang hoạt động. Mọi vấn đề luôn luôn thêm phần "thêm vào không biết" vào phạm vi lợi ích quốc gia của Hoa Kỳ trong việc duy trì quyền tự do hàng hải và quá trình không phận.

Mặt khác, Trung Quốc đã liên tục lập luận rằng sẽ can dự của Mỹ chỉ làm cho Việt Nam và Philippines mạnh hơn hơn trong việc đối phó với Trung Quốc. Các quan chức Trung Quốc cũng có thể kết luận rằng Việt Nam đã mượn uy Hoa Kỳ, và hành động ngay sau khi đến của Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ Panetta ghé thăm.

Tuy nhiên, trong khuôn khổ Diễn đàn An ninh Khu vực ASEAN ARF, Trung Quốc đã tính toán sai lầm. Hành động của CNOOC công thêm với việc 4 chiếc tàu Hải giám đến các vùng biển Đông, sẽ chỉ làm cho vấn đề này trở nên rõ ràng ra trước mắt của ARF trong tháng này.

Hành động của Trung Quốc như vậy có thể bị phần tác động ngược lại là làm cho các nước ASEAN quy tụ tâm hơn trong việc đàm phán một bộ quy tắc chung mang tính chất ràng buộc chặt chẽ hơn.

Vụ kiện này « dẫu » của Trung Quốc trước việc Việt Nam thông qua Luật Biển, cũng như lời đe dọa của truyền thông nhà nước Trung Quốc như tờ Hoàn cầu Thập báo Global Times công nhận - đã kêu gọi "dạy cho Việt Nam một bài học", Giáo sư Thayer phân tích :

Các phần này tin truyền thông Trung Quốc thường xuyên có ngôn từ hăm dọa dao to búa lớn và các đoạn. Phần lớn các bài này chỉ phần ánh xạ chủ nghĩa dân tộc quá khích. Hoàn cầu Thập báo Global Times công nhận khác gì một con chó Rottweiler đến đến của chủ đề, một con chó giết nhà ác hiểm. Muốn dự đoán phần nào của Trung Quốc thì phải xem các tuyên bố của những người phát ngôn chính thức và quan chức cấp cao.

Thông tin báo chí hiện đang cho thấy là sự thay đổi quy định mới trong giới lãnh đạo Trung Quốc đang gây chia rẽ nội bộ. Đó là cơ hội để khuyến khích các hành vi hung hăng tại vùng Biển Đông. Thái độ hiện tại của Bắc Kinh không đơn thuần là phản ứng trước việc Việt Nam thông qua Luật Biển, mà còn là phản ứng trước thái độ cứng rắn của Philippines cũng như quy tắc mới của chính quyền Mỹ Obama là tái cân bằng lực lượng qua khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

Có thể là Trung Quốc đã cho rằng tình trạng chia rẽ nội bộ trong ASEAN và tình hình Mỹ đang biến biến cục bộ, là cơ hội để họ hành động quy tắc đoán định.

Giáo sư Ngô Vĩnh Long : Luật Biển ra đời đúng thời điểm và hợp thời cơ

Cùng một quan điểm với ông Thayer, Giáo sư Ngô Vĩnh Long trình bày ở Maine (Hoa Kỳ), một người tham gia xuyên suốt tình hình Biển Đông, cho rằng việc Việt Nam thông qua Luật Biển vào lúc này « vừa đúng thời điểm, vừa hợp thời cơ ».

Dù ghi nhận một số thiếu sót trong bộ luật, giáo sư Long cho rằng văn kiện này là một bước tiến mới của Việt Nam trong cuộc đấu tranh chống lại các đòi hỏi chủ quyền vô lý của Trung Quốc tại Biển Đông, giúp Việt Nam tranh thủ thêm được sự ủng hộ của quốc tế.

« Theo tôi, ý nghĩa của sự kiện này (việc thông qua Luật Biển) vừa đúng thời điểm, vừa hợp thời cơ để vận động sự ủng hộ quốc gia và quốc gia, và vận động Biển Đông và an ninh cho Việt Nam nói riêng và toàn khu vực nói chung.

Với đối ngoại thì sẽ có cuộc họp của các ngoại trưởng ASEAN, và vận động Biển Đông sẽ được đưa ra bàn bạc.

Luật Biển Việt Nam ra vào lúc này, trong đó Việt Nam nhận mạnh việc tuân thủ Công ước về Luật Biển của Liên Hợp Quốc và các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên, là một thông điệp quan trọng của Việt Nam đối với luật pháp và an ninh quốc tế ... »